

Les Cases de Navàs

Balsareny

Ubicació

Comarca:	Bages
Lloc/Adreça:	Sector nord del terme de Balsareny, formant part del nucli urbà de Navàs (Barri de Navàs).
Emplaçament	Nucli urbà de Navàs. Passatge que surt del carrer dels Sarments
Alçada:	381

Coordenades:

Latitud:	41.89468
Longitud:	1.87817
UTM Est (X):	406939
UTM Nord (Y):	4638691

Classificació

Número de fitxa	08018 - 225
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Medieval Modern Contemporani Popular
Segle	XIV-XX
Estat de conservació	Bo
Protecció	Inexistent
Tipus de protecció:	Inexistent
Accés	Fàcil
Ús actual:	Residencial
Titularitat	Privada
Titular:	6988437DG0368N0001BX
Fitxes associades:	
<u>Les Cases Noves</u>	
Autoria de la fitxa	Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa:	dv., 09/12/2022 - 13:01

Descripció

Masia de dimensions mitjanes, d'origen medieval, que ha quedat integrada al nucli urbà de Navàs. Molt ben situada dalt d'un promontori dominant, antigament era un dels masos dispersos que es trobaven al pla de Navàs. En el seu origen hi havia hagut més d'una casa, d'aquí el plural del nom. L'edificació actual, però, és fruit majoritàriament de la reconstrucció que s'hi va fer a les primeres dècades del segle XX, després d'un incendi. Consta d'un cos residencial de planta quadrada (amb planta baixa més un pis i golfes) que té adossat un cos a llevant i altres cossos diversos de recent construcció a migdia, al lloc on abans hi havia els corrals.

La part que millor conserva la traça de l'antiga masia es troba a la façana de llevant, que és la que té una major alçada i un parament de més qualitat. Hi trobem un portal rematat amb arc escarser i obertures emmarcades amb pedra picada, així com una galeria de tres obertures al nivell de les golfes. Aquesta façana ha quedat parcialment coberta per un cos adossat, construït en diferents fases.

La resta de la casa presenta unes característiques pròpies ja de les primeres dècades del segle XX, amb paraments de maçoneria i les obertures emmarcades amb maó. Com a element distintiu destaquen les obertures en forma d'arc apuntat a les golfes de les dues capçaleres, un motiu que trobem de manera recurrent en altres cases de l'entorn. La façana més visible, a migdia, ha quedat força alterada per les construccions modernes que s'hi han aixecat al davant. Bàsicament, dos cossos de dues plantes acabats amb terrasses. Això ha suposat també l'ampliació de les obertures de la casa que donen a aquestes terrasses. A l'angle nordoest es conserva adossat un pou, que antigament havia estat una cisterna.

Observacions:

Informació oral facilitada per les propietàries

Història

Mas d'origen medieval que es troba documentat ja al segle XIV. Formava part del grup de masos que hi havia al pla de Navàs, la major part dels quals pertanyien al terme de Sant Genís de Messedella, de la parròquia del Mual. Però les Cases de Navàs eren i encara són en terme de Balsareny. El plural és perquè hi havia almenys dues cases. L'esment documental més antic conegut és del 1313, que parla de "Zescases de Baix" (Pere Cases). Les Cases de Navàs apareixen també en la relació dels masos que van signar el conveni amb Ramon de Peguera l'any 1368, i també entre els masos que eren posseïts en un quart pel convent de Santa Clara de Manresa. Al fogatjament de 1497 hi consta En Cases. En el de 1515 hi apareix Joan Cases i Pere Cases, mentre que en el fogatge de 1553 Joan Cases i Pere Cases fan de jurats. Per tant, almenys des del segle XIV la família que hi vivia va adoptar el cognom Cases.

En un capbreu de 1633 consta que el mas tenia a part de la casa de baix, anomenada jussana, dos masos rònecs més. En total eren tres masos afocats: Sescases jussana (la de baix), la Poble i les Casetes (Carreté, 2010: 144).

No en coneixem més notícies fins èpoques ja més recents. Segons informació oral, la propietat va quedar en mans de dos germans solters que portaven una vida molt desendregada, els quals van arribar a un acord amb la Seu de Manresa, que els va oferir aixopluc i a canvi de quedar-se amb la propietat. Això devia ser en algun moment del segle XIX. Entorn del 1900 s'hi van establir-se com a masovers el matrimoni format per Joan Sardans i Francisca Puig Vila, que procedien de la zona de Castelladral i Castellnou. Uns anys després

la casa va patir un greu incendi que la va deixar força malmesa, de manera que es va haver de reconstruir en bona part. Això devia succeir a les primeres dècades del segle XX. Sembla que la masia antiga era més gran i, després de la reconstrucció, va quedar més petita. A l'interior encara han quedat alguns racons amb restes de socarrimat.

En les darreres dècades la casa s'ha reformat i s'hi han construït cossos adossats a migdia. Abans, a la part alta (a ponent) hi havia una era i dues basses. Entorn de 1982 la família va comprar la casa a la Seu de Manresa.

Bibliografia

BADIA I MASGRAU, Josep M. (1988). "Navàs", *Història del Bages*, vol. 1. Parcir Edicions Selectes, Manresa, p. 164.

CARRETÉ PARERA, Ramon (2010). *Noms de lloc, de casa i de persona de Balsareny*. Institut Cartogràfic de Catalunya, Barcelona, p. 144.

